Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

zo 14. októbra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločné pravidlá pre vnútorný trh s elektrickou energiou – Smernica 2009/72/ES – Článok 3 ods. 2 a 6 – Uloženie povinnosti služby vo verejnom záujme – Financovanie sociálneho bonusu na účely ochrany zraniteľných odberateľov – Povinnosti transparentnosti a zákazu diskriminácie“

Vo veci C-683/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) z 9. júla 2019 a doručený Súdnemu dvoru 16. septembra 2019, ktorý súvisí s konaním:

Viesgo Infraestructuras Energéticas SL, predtým E.ON España SLU,

proti

Administración General del Estado,

Iberdrola SA,

Naturgy Energy Group SA, predtým Gas Natural SDG SA,

EDP España SAU, predtým Hidroeléctrica del Cantábrico SA,

CIDE Asociación de Distribuidores de Energía Eléctrica,

Endesa SA,

Agri-Energía SA,

Navarro Generación SA,

Electra del Cardener SA,

Serviliano García SA,

Energías de Benasque SL,

Candín Energía SL,

* Jazyk konania: španielčina.

Cooperativa Eléctrica Benéfica Catralense,

Cooperativa Valenciana,

Eléctrica Vaquer SA,

Hijos de José Bassols SA,

Electra Aduriz SA,

El Gas SA,

Estabanell y Pahisa SA,

Electra Caldense SA,

Cooperativa Popular de Fluid Electric Camprodón SCCL,

Fuciños Rivas SL,

Electra del Maestrazgo SA,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, predseda štvrtej komory C. Lycourgos (spravodajca) a sudca M. Ilešič,

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Viesgo Infraestructuras Energéticas SL, predtým E.ON España SLU, v zastúpení: N. Encinar Arroyo a G. Rubio Hernández-Sampelayo, abogados, ako aj M. J. Gutiérrez Aceves, procuradora,

– Iberdrola SA, v zastúpení: J. Giménez Cervantes, M. García García a C. A. F. Lowhagen, abogados,

– Naturgy Energy Group SA, v zastúpení: F. González Díaz a B. Martos Stevenson, abogados,

– EDP España SAU, v zastúpení: J. Expósito Blanco a J. Fernández García, abogados,

– Endesa SA, v zastúpení: A. J. Sánchez Rodríguez a J. J. Lavilla Rubira, abogados,

– Agri-Energía SA, Navarro Generación SA, Electra del Cardener SA, Serviliano García SA, Energías de Benasque SL, Cooperativa Eléctrica Benéfica Catralense, Cooperativa Valenciana,

Eléctrica Vaquer SA, Hijos de José Bassols SA, Electra Aduriz SA, El Gas SA, Estabanell y Pahisa SA, Electra Caldense SA, Cooperativa Popular de Fluid Electric Camprodón, SCCL, Fuciños Rivas SL a Electra del Maestrazgo SA, v zastúpení: I. Bartol Mir, abogada,

– španielska vláda, v zastúpení: M. J. Ruiz Sánchez a S. Centeno Huerta, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet a M. Jáuregui Gómez, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. apríla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Viesgo Infraestructuras Energéticas SL (ďalej len „Viesgo“), predtým E.ON España SLU (ďalej len „E.ON“), na jednej strane a Administración General del Estado (Všeobecná štátna správa, Španielsko) a španielskymi spoločnosťami vykonávajúcimi svoju činnosť v odvetví elektroenergetiky na druhej strane vo veci zákonnosti systému financovania povinnosti služby vo verejnom záujme týkajúcej sa zníženia ceny elektrickej energie, z ktorej majú prospech niektorí zraniteľní odberatelia.

Právny rámec

Právo Únie

3 Podľa odôvodnení 7, 45, 50 a 53 smernice 2009/72:

„(7) V oznámení Komisie z 10. januára 2007 s názvom ‚Energetická politika pre Európu‘ sa zdôraznil význam dobudovania vnútorného trhu s elektrinou a vytvorenia rovnakých podmienok pre všetky elektroenergetické spoločnosti usadené v [Únii]. Oznámenia Komisie z 10. januára 2007 s názvom ‚Vyhliadky vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou‘ a ‚Vyšetrovanie podľa článku 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 v odvetviach plynu a elektrickej energie v Európe (záverečná správa)‘ ukázali, že súčasné pravidlá a opatrenia neposkytujú potrebný rámec na dosiahnutie cieľa, ktorým je dobre fungujúci vnútorný trh.

…

(45) … Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na ochranu zraniteľných odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať špecifické opatrenia týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. …

(50) Požiadavky služby vo verejnom záujme vrátane požiadaviek týkajúcich sa univerzálnej služby a spoločné minimálne normy, ktoré z nich vyplývajú, sa musia ďalej posilniť s cieľom zabezpečiť, aby všetci spotrebitelia, najmä tí zraniteľní, mali prospech z hospodárskej súťaže a zo spravodlivých cien. Požiadavky služby vo verejnom záujme by sa mali vymedziť na vnútroštátnej úrovni s prihliadnutím na vnútroštátne okolnosti. Členské štáty by však mali rešpektovať právo [Únie]. Občania Európskej únie a, ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, by mali mať možnosť využívať záväzky služby vo verejnom záujme, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť dodávky a primerané ceny. …

…

(53) Energetická chudoba je v [Únii] čoraz väčším problémom. Členské štáty, ktorých sa to týka a ktoré tak ešte neurobili, by mali vypracovať národné akčné plány a iné primerané rámce na riešenie problému energetickej chudoby zamerané na znižovanie počtu ľudí, ktorí sú takouto situáciou postihnutí. Členské štáty by mali každopádne zabezpečiť nevyhnutné dodávky energie pre zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti by sa mohol využiť integrovaný prístup, napríklad v rámci sociálnej politiky, a opatrenia by mohli zahŕňať sociálne politiky alebo zlepšovanie energetickej účinnosti v oblasti bývania. Táto smernica by mala napokon umožniť vnútroštátne politiky v prospech zraniteľných odberateľov.“

4 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, stanovoval:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

21. ‚vertikálne integrovaný podnik‘ je elektroenergetický podnik alebo skupina elektroenergetických podnikov, v ktorých je na vykonávanie kontroly priamo alebo nepriamo oprávnená tá istá osoba alebo osoby a kde podnik alebo skupina podnikov vykonáva v súvislosti s elektrinou aspoň jednu z týchto činností: prenos alebo distribúcia elektriny, a zároveň aspoň jednu z činností: výroba alebo dodávka elektriny;

…“

5 Článok 3 ods. 2, 6 a 7 uvedenej smernice stanovoval:

„2. So zreteľom na príslušné ustanovenia [Zmluvy o FEÚ], najmä na jej článok [106], členské štáty môžu podnikom fungujúcim v odvetví elektroenergetiky z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť, vrátane bezpečnosti dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok a ochrany životného prostredia, vrátane energetickej účinnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany klímy. Tieto povinnosti musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a pre elektroenergetické podniky [Európskej únie] zaručujú rovnosť prístupu k národným spotrebiteľom. …

…

6. Finančná kompenzácia, iné formy kompenzácie a exkluzívne práva, ktoré členský štát udeľuje na plnenie povinností ustanovených v odsekoch 2 a 3, sa poskytujú nediskriminačným a transparentným spôsobom.

7. Členské štáty prijmú náležité opatrenia na ochranu koncových odberateľov a zabezpečia najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti každý členský štát vymedzí koncept zraniteľných odberateľov, ktorý sa môže vzťahovať na energetickú chudobu a okrem iného môže ustanoviť zákaz odpojenia takýchto odberateľov v kritických časoch. Členské štáty zabezpečia dodržiavanie práv a povinností spojených so zraniteľnými odberateľmi. …“

Španielske právo

6 Článok 45 Ley 24/2013 del Sector Eléctrico (zákon č. 24/2013 o odvetví elektrickej energie) z 26. decembra 2013 v znení uplatniteľnom na vec samu (ďalej len „zákon č. 24/2013“), nazvaný „Zraniteľní odberatelia“, stanovoval:

„1. Za zraniteľných odberateľov sa považujú odberatelia elektrickej energie, ktorí spĺňajú charakteristiky sociálnej povahy, spotreby a kúpnej sily, ktoré sa majú stanoviť. Opatrenie sa v každom prípade obmedzuje na fyzické osoby v mieste ich obvyklého pobytu.

Definíciu zraniteľných odberateľov a požiadavky, ktoré musia spĺňať, ako aj opatrenia, ktoré sa majú prijať pre túto skupinu, určuje vláda nariadením.

2. Sociálny bonus sa vzťahuje na zraniteľných odberateľov, ktorí spĺňajú charakteristiky sociálnej povahy, spotreby a kúpnej sily stanovené kráľovským dekrétom Rady ministrov. Na tento účel je stanovená prahová hodnota, ktorá sa vzťahuje na ukazovateľ príjmu na každú hlavu v rámci rodiny. V každom prípade je toto opatrenie obmedzené na fyzické osoby v mieste ich obvyklého pobytu.

3. Sociálny bonus pokrýva rozdiel medzi výškou dobrovoľnej ceny pre maloodberateľov a základnou cenou, nazývanou ‚tarifa poslednej inštancie‘, a príslušný referenčný dodávateľ ho uplatní vo faktúrach odberateľov s nárokom na sociálny bonus.

Ministro de Industria, de Energía y de Turismo [(minister priemyslu, energetiky a turizmu)] po súhlase zo strany Comisión Delegada del Gobierno para Asuntos Económicos [(Delegovaná komisia vlády pre hospodárske veci)] stanoví tarifu poslednej inštancie.

4. Sociálny bonus je považovaný za povinnosť služby vo verejnom záujme v zmysle smernice [2009/72], ktorú nesú materské spoločnosti skupiny spoločností alebo prípadne spoločnosti, ktoré súbežne vykonávajú činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie.

Percentuálny podiel súm, ktoré sa majú financovať, sa pre každú skupinu spoločností vypočíta ako pomer súčtu ročných priemerov počtu dodávok z distribučných sústav distribučných spoločností a počtu zákazníkov predávajúcich spoločností, ktoré sú v skupine, na strane jednej a súčtu všetkých priemerných ročných hodnôt dodávok a zákazníkov všetkých skupín spoločností, ktoré musia byť na účely tohto podielu zohľadnené, na strane druhej.

Tento percentuálny podiel vypočítava každoročne Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia [(Národná komisia pre trhy a hospodársku súťaž)] podľa postupov a podmienok, ktoré stanovuje legislatíva. Na tento účel táto komisia každoročne v novembri uverejní na svojej internetovej stránke informácie vzťahujúce sa na predchádzajúci kĺzavý rok, ktoré sa týkajú ročných priemerov počtu dodávok z distribučných sústav distribučných spoločností a počtu

zákazníkov predávajúcich spoločností, ako aj zoznam skupín spoločností alebo prípadne spoločností, ktoré spĺňajú kritérium uvedené v prvom pododseku tohto odseku.

Vyššie uvedená komisia predkladá každoročne do 1. decembra návrh na stanovenie percentuálneho podielu financovania zodpovedajúceho každej z materských spoločností, ktorý musí schváliť minister priemyslu, energetiky a turizmu prostredníctvom vyhlášky uverejnenej v ‚*Boletín Oficial del Estado*'.

V každom prípade príspevky, ktoré každá z týchto spoločností musí poskytnúť, sú zaslané na osobitný vkladový účet vytvorený na tento účel správnym orgánom zodpovedným za jeho správu."

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

7 Dňa 18. decembra 2014 podala spoločnosť E.ON, ktorej právnou nástupkyňou je spoločnosť Viesgo, na Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) správnu žalobu, ktorou sa domáhala zrušenia Real Decreto 968/2014, por el que se desarrolla la metodología para la fijación de los porcentajes de reparto de las cantidades a financiar relativas al bono social (kráľovský dekrét č. 968/2014, ktorým sa podrobne upravuje metodika na stanovenie pomerných percentuálnych podielov súm, ktoré sa majú financovať, na účely sociálneho bonusu) z 21. novembra 2014 (ďalej len „kráľovský dekrét č. 968/2014").

8 E.ON tvrdila, že systémy financovania sociálneho bonusu stanovené v článku 45 ods. 4 zákona č. 24/2013 a vykonané článkami 2 a 3 kráľovského dekrétu č. 968/2014 sú nezlučiteľné so smernicou 2009/72.

9 Rozsudkom z 24. októbra 2016 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) vyhovel žalobe podanej spoločnosťou E.ON a rozhodol, že tento systém financovania je neuplatniteľný z dôvodu, že je nezlučiteľný s článkom 3 ods. 2 smernice 2009/72. Tento súd uvádza, že vychádzal z rozsudkov Súdneho dvora z 20. apríla 2010, Federutility a i. (C-265/08, EU:C:2010:205), a zo 7. septembra 2016, ANODE (C-121/15, EU:C:2016:637). Konkrétne sa domnieval, že dôvody nachádzajúce sa v tomto poslednom uvedenom rozsudku, ktorý sa týka vnútroštátnej právnej úpravy cien plynu, možno v celom rozsahu uplatniť na odvetvie elektroenergetiky, keďže článok 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 94), a článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 sú porovnateľné. V dôsledku toho sa vnútroštátny súd na základe teórie „acte éclairé" rozhodol nepredložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania.

10 Všeobecná štátna správa podala na Tribunal Constitucional (Ústavný súd, Španielsko) žalobu, ktorou sa domáhala zabezpečenia ochrany základných práv a slobôd *(recurso de amparo)* proti tomuto rozsudku.

11 Dňa 26. marca 2019 tento súd vyhovel žalobe. V dôsledku toho uvedený rozsudok zrušil, pričom rozhodol, že Tribunal Supremo (Najvyšší súd) porušil právo na prejednanie veci so všetkými zárukami stanovené v článku 24 ods. 2 španielskej Ústavy tým, že vylúčil uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy z dôvodu, že je nezlučiteľná s článkom 3 ods. 2 smernice 2009/72, a to bez toho, aby predtým podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania. Nariadil tiež pokračovanie v sporovom konaní v štádiu, ktoré predchádzalo vyhláseniu rozsudku, aby tak Tribunal Supremo (Najvyšší súd) opätovne rozhodol. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania

vyplýva, že Tribunal Constitucional (Ústavný súd) dospel k záveru, že podmienky uplatnenia teórie „acte éclairé“ neboli v prejednávanej veci splnené, a preto Tribunal Supremo (Najvyšší súd) nebol oslobodený od povinnosti položiť prejudiciálnu otázku.

12 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) v rámci vykonávania tohto rozsudku rozhodol predložiť Súdnemu dvoru prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom vo forme otázok uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, že španielska právna úprava je nezlučiteľná so smernicou 2009/72.

13 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) uvádza, že sociálny bonus stanovený v článku 45 zákona č. 24/2013 bol koncipovaný ako plnenie so značným sociálnym charakterom, ktoré má povahu povinnosti služby vo verejnom záujme a ktoré je určené na ochranu určitých odberateľov elektrickej energie, ktorí majú nárok na tarifu poslednej inštancie a spĺňajú určité charakteristiky sociálnej povahy, spotreby a kúpnej sily v súvislosti s nákladmi na elektrickú energiu v mieste ich obvyklého pobytu.

14 Tento súd uvádza, že z dôvodovej správy k Real decreto-ley 9/2013, por el que se adoptan medidas urgentes para garantizar la estabilidad financiera del sistema eléctrico (kráľovský zákonný dekrét č. 9/2013, ktorým sa prijímajú naliehavé opatrenia na zaručenie finančnej stability elektrickej sústavy) z 12. júla 2013, ktorý predchádzal zákonu č. 24/2013, vyplýva, že systém financovania sociálneho bonusu stanovený v článku 45 ods. 4 tohto zákona je v súlade s cieľom prispieť k nevyhnutnému a neodkladnému zníženiu nákladov sústavy tým, že na základe povinnosti služby vo verejnom záujme sú povinné znášať náklady na sociálne bonusy materské spoločnosti alebo skupiny spoločností, ktoré vykonávajú činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie a majú charakter vertikálne integrovaných skupín. Podľa vnútroštátneho zákonodarcu uloženie takejto povinnosti týmto materským spoločnostiam umožňuje, hoci nepriamo, rozdeliť túto záťaž medzi hlavné obchodné činnosti v odvetví elektroenergetiky.

15 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že v prejednávanej veci vzniká otázka, či takéto odôvodnenia zodpovedajú požiadavkám stanoveným v článku 3 ods. 2 smernice 2009/72, podľa ktorých povinnosti služby vo verejnom záujme musia jednak byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné a overiteľné, a jednak zaručiť elektroenergetickým podnikom Únie rovnosť prístupu k národným spotrebiteľom.

16 Zdôrazňuje, že vnútroštátnemu zákonodarcovi sa vytýka, že rozhodol, že spomedzi subjektov pôsobiacich v troch odvetviach elektrickej siete – výroba, distribúcia a predaj – iba spoločnosti alebo skupiny spoločností, ktoré vykonávajú súčasne tieto tri činnosti a predstavujú vertikálne integrované skupiny, znášajú náklady na financovanie tejto povinnosti služby vo verejnom záujme, zatiaľ čo všetky spoločnosti alebo skupiny spoločností, ktorých činnosť sa obmedzuje na jedno alebo dokonca dve z týchto odvetví, sú od tejto povinnosti oslobodené.

17 Z Orden IET/350/2014, por la que se fijan los porcentajes de reparto de las cantidades a financiar relativas al bono social correspondientes a 2014 (vyhláška č. IET/350/2014, ktorou sa stanovujú pomerné percentuálne podiely súm, ktoré sa majú financovať, na účely sociálneho bonusu za rok 2014) zo 7. marca 2014, ktorá určila dotknuté subjekty a stanovila percentuálne rozdelenie súm, ktoré sa majú financovať na základe sociálneho bonusu za rok 2014, vyplýva, že iba piatim skupinám spoločností alebo spoločnostiam sa priznávajú koeficienty alebo značné percentuálne podiely, ktoré okrem iného vykazujú značné rozdiely [Endesa SA (41,612696 %), Iberdrola SA (38,474516 %), Gas Natural SDG SA (14,185142 %), Hidroeléctrica del Cantábrico (2,649114 %)

a E.ON (2,368956 %)]. Z toho vyplýva, že na financovanie sociálneho bonusu prispieva v rozsahu 99,290424 % týchto samotných päť spoločností, zatiaľ čo na zostávajúcich 23 identifikovaných spoločností sa vzťahujú citeľne znížené koeficienty, ktoré sú všetky jednoznačne nižšie ako 1 %.

18 Okrem toho sa uvedený súd pýta na prípadné porušenie zásady proporcionality vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej, keďže povinnosť financovať sociálny bonus nie je zavedená výnimočne alebo s obmedzenou časovou pôsobnosťou, ale na neurčitú dobu a nenávratne bez akéhokoľvek kompenzačného opatrenia.

19 V tomto kontexte Tribunal Supremo (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je vnútroštátna právna úprava – aká je obsiahnutá v článku 45 ods. 4 [zákona č. 24/2013], ktorý bol následne vykonaný prostredníctvom článkov 2 a 3 [kráľovského dekrétu č. 968/2014] –, podľa ktorej zodpovednosť za financovanie sociálneho bonusu nesú určité subjekty pôsobiace v rámci elektrizačnej sústavy (materské spoločnosti skupín spoločností alebo prípadne spoločnosti, ktoré súčasne vykonávajú činnosti týkajúce sa výroby, distribúcie a predaja elektriny), pričom niektoré z týchto povinných subjektov majú veľmi malý konkrétny význam v odvetví ako celku, a naopak od uvedenej zodpovednosti sú oslobodené iné subjekty alebo skupiny podnikov, ktoré môžu mať lepšie predpoklady na pokrytie uvedených nákladov, a to či už vzhľadom na svoj obrat, svoj pomerný význam v niektorom z odvetví činnosti alebo preto, lebo súčasne a prepojene vykonávajú dve z uvedených činností, podľa judikatúry, ktorú sformuloval Súdny dvor – okrem iného vo svojich rozsudkoch z 20. apríla 2010 Federutility a i. (C-265/08, EU:C:2010:205), a zo 7. septembra 2016 (C-265/08, EU:C:2010:205) –, zlučiteľná s požiadavkami stanovenými v článku 3 ods. 2 smernice [2009/72]?

2. Je vnútroštátna právna úprava, z ktorej vyplýva, že povinnosť financovať sociálny bonus nie je stanovená ako výnimka a jej časová pôsobnosť nie je obmedzená, ale je stanovená na neurčitú dobu a nenávratne bez akéhokoľvek kompenzačného opatrenia, zlučiteľná s požiadavkou proporcionality stanovenou v uvedenom článku 3 ods. 2 smernice [2009/72]?“

O právomoci Súdneho dvora a prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

20 Viesgo, Iberdrola a Endesa sa v podstate domnievajú, že vzhľadom na okolnosti, ktoré viedli k návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj na informácie poskytnuté vnútroštátnym súdom by mal Súdny dvor buď vyhlásiť, že nemá právomoc, alebo považovať tento návrh za neprípustný. Predovšetkým sa domnievajú, že dôvody, ktoré viedli vnútroštátny súd k podaniu tohto návrhu, nespadajú do práva Únie, keďže tento súd usúdil, že na základe vnútroštátneho konania a judikatúry je povinný položiť prejudiciálnu otázku, hoci v prejednávanej veci nemá pochybnosti o výklade, čo by narušilo prednosť a účinnosť práva Únie.

21 Vnútroštátny súd uvádza, že Tribunal Constitucional (Ústavný súd) zrušil jeho rozsudok, ktorý vyhlásil 24. októbra 2016, pričom konštatoval, že nedostatočne uviedol dôvody, pre ktoré uplatnil teóriu „acte éclairé“. Domnieva sa však, že skutočný dôvod tohto zrušenia spočíva v tom, že Tribunal Constitucional (Ústavný súd) uplatňuje na rozhodnutia vnútroštátnych súdov odlišné a prísnejšie kritérium preskúmania v oblasti výkladu a uplatňovania práva Únie v prípade, keď tieto súdy neuplatnia vnútroštátny zákon z dôvodu, že ho považujú za v rozpore s právom Únie, než prípade, keď tieto súdy rozhodnú, že vnútroštátna právna úprava je v súlade s týmto právom.

22 Bez toho, aby bolo potrebné skúmať súlad súdnej praxe Tribunal Constitucional (Ústavný súd), na ktorú poukazuje vnútroštátny súd, s právom Únie, treba po prvé konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka pravidla práva Únie, a to konkrétne článku 3 ods. 2 smernice 2009/72, v prípade ktorého má Súdny dvor právomoc na podanie výkladu.

23 Po druhé z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, prislúcha, aby s ohľadom na osobitné okolnosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia pre vydanie rozsudku, ako aj relevantnosť prejudiciálnych otázok, ktoré predkladá Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu alebo platnosti právneho predpisu Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť. Z toho vyplýva, že pri otázkach položených vnútroštátnymi súdmi platí domnienka relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na uvedené otázky (rozsudok zo 16. júla 2020, Facebook Ireland a Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, bod 73 a citovaná judikatúra).

24 V prejednávanej veci prejudiciálne otázky predovšetkým vykazujú zjavný vzťah s predmetom sporu vo veci samej, keďže týmito otázkami sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či vnútroštátne ustanovenia, ktorých zákonnosť je pred ním napadnutá, sú zlučiteľné s povinnosťami, ktoré článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 ukladá členským štátom v odvetví elektroenergetiky. Ďalej sa nezdá, že by problém, ktorý nastoľuje, bol hypotetický. Napokon tento súd uviedol v návrhu na začatie prejudiciálneho konania dostatok právnych a skutkových podkladov, aby Súdny dvor mohol na tieto otázky užitočne odpovedať.

25 V tejto súvislosti treba dodať, že na rozdiel od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 16. decembra 1981, Foglia (244/80, EU:C:1981:302), na ktorý sa odvolávajú niektorí účastníci konania vo veci samej, tento návrh na začatie prejudiciálneho konania zodpovedá objektívnej potrebe nevyhnutnej na vyriešenie sporu pred vnútroštátnym súdom.

26 Po tretie treba pripomenúť, že nie je zakázané, aby vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, na ktoré odpoveď podľa názoru účastníkov konania vo veci samej nenecháva priestor na žiadne rozumné pochybnosti. Preto aj za predpokladu, že by išlo o taký prípad, návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý obsahuje takéto otázky, sa nestáva neprípustným (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. apríla 2020, Overgas Mrezhi a Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, bod 45 a citovanú judikatúru).

27 V dôsledku toho z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Súdny dvor má právomoc odpovedať na návrh na začatie prejudiciálneho konania a tento návrh je prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

28 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby náklady na povinnosť služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v dodávaní elektrickej energie určitým zraniteľným odberateľom za zníženú sadzbu, niesli výlučne materské spoločnosti skupín spoločností alebo prípadne spoločnosti, ktoré súčasne vykonávajú činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie.

29 V tejto súvislosti treba spresniť, že opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, spočíva v povinnosti platiť finančný príspevok, ktorý umožňuje pokryť náklady na sociálny bonus, pričom tento bonus spočíva v regulovanom znížení vyúčtovania spotreby elektrickej energie, ktoré sú predávajúce podniky povinné uplatňovať v prospech niektorých odberateľov, ktorí sú považovaní za „zraniteľných“. Výška tohto zníženia zodpovedá rozdielu medzi hodnotou dobrovoľnej ceny elektrickej energie pre maloodberateľov a zníženou sadzbou, nazývanou „tarifa poslednej inštancie“, ktorú stanovil orgán verejnej moci.

30 V prvom rade treba preskúmať, či tento povinný finančný príspevok predstavuje povinnosť služby vo verejnom záujme v zmysle článku 3 ods. 2 smernice 2009/72, a teda či patrí do pôsobnosti tohto ustanovenia.

31 Po prvé Súdny dvor rozhodol, že pojem „povinnosť služby vo verejnom záujme“ v zmysle tohto ustanovenia zodpovedá opatreniam verejnej intervencie do fungovania trhu s elektrickou energiou, z ktorých pre podniky pôsobiace v odvetví elektroenergetiky vyplýva na účely sledovania všeobecného hospodárskeho záujmu povinnosť konať na uvedenom trhu na základe kritérií stanovených verejnými orgánmi. Sloboda týchto podnikov konať na uvedenom trhu je tak obmedzená v tom zmysle, že vzhľadom na svoje obchodné záujmy by tieto podniky neposkytli určité tovary alebo služby, alebo ich neposkytli v rovnakom rozsahu alebo za tých istých podmienok (rozsudok z 19. decembra 2019, Engie Cartagena, C-523/18, EU:C:2019:1129, bod 45).

32 Vzhľadom na túto definíciu treba konštatovať, že povinnosť, ktorú majú v prejednávanej veci predávajúce podniky, a to dodávať určitým zraniteľným odberateľom elektrickú energiu za zníženú sadzbu, zodpovedá povinnosti služby vo verejnom záujme v zmysle článku 3 ods. 2 smernice 2009/72.

33 Na jednej strane totiž tieto podniky majú samy osebe povinnosť konať na účely dosiahnutia cieľa všeobecného hospodárskeho záujmu spočívajúceho v ochrane zraniteľných odberateľov, ktorý sleduje vnútroštátny zákonodarca stanovujúci sociálny bonus a ktorý je odrazom cieľa sledovaného normotvorcom Únie, ako to vyplýva z odôvodnení 45, 50 a 53 smernice 2009/72. Na druhej strane sloboda týchto podnikov konať na trhu s elektrickou energiou je obmedzená, keďže vzhľadom na svoje obchodné záujmy by tieto podniky neposkytli predmetným odberateľom elektrickú energiu alebo ju neposkytli za rovnakú cenu.

34 Po druhé z článku 45 ods. 4 prvého pododseku zákona č. 24/2013 vyplýva, že náklady na sociálny bonus nesú materské spoločnosti skupiny spoločností alebo prípadne spoločnosti, ktoré súbežne vykonávajú činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie.

35 V súlade s druhým pododsekom tohto článku 45 ods. 4 sa percentuálny podiel súm, ktoré sa majú financovať, vypočíta pre každú skupinu spoločností ako pomer súčtu ročných priemerov počtu dodávok z distribučných sústav distribučných spoločností a počtu zákazníkov predávajúcich spoločností, ktoré sú v skupine, na strane jednej a súčtu všetkých priemerných ročných hodnôt dodávok a zákazníkov všetkých skupín spoločností, ktoré musia byť na účely tohto podielu zohľadnené, na strane druhej.

36 Ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, percentuálny podiel súm, ktoré sa majú financovať, teda závisí jednak od počtu dodávok z distribučných sústav dotknutých spoločností a jednak od počtu zákazníkov, vo vzťahu ku ktorým tieto spoločnosti vykonávajú predajnú činnosť.

37 Z článku 45 ods. 4 prvého a druhého pododseku zákona č. 24/2013 tak vyplýva, že všetky materské spoločnosti skupiny spoločností a všetky spoločnosti uvedené v tomto ustanovení, ktoré nesú povinnosť financovať sociálny bonus, vykonávajú, či už priamo alebo prostredníctvom spoločnosti patriacej do takejto skupiny spoločností, činnosť predaja elektrickej energie, a sú teda povinné uplatňovať zníženie ceny elektrickej energie vo vzťahu k zraniteľným odberateľom, ktoré vyplýva z uvedeného sociálneho bonusu. Zo systému, ktorý bol takto stanovený španielskym zákonodarcom, teda vyplýva povinnosť služby vo verejnom záujme, náklady na ktorú sú prenesené na časť spoločností a skupín spoločností poverených poskytovaním takejto služby.

38 Po tretie z článku 45 ods. 4 piateho pododseku zákona č. 24/2013 vyplýva, že príspevky, ktoré musí každá z uvedených spoločností platiť na základe finančnej povinnosti týkajúcej sa sociálneho bonusu, sa platia na osobitný vkladový účet vytvorený na tento účel správnym orgánom zodpovedným za jeho správu. V tejto súvislosti, ako uviedla španielska vláda vo svojej odpovedi na písomné otázky Súdneho dvora, jediným cieľom tejto povinnosti je financovať sociálny bonus.

39 Z týchto skutočností teda vyplýva, že výnos z týchto príspevkov je určený výlučne na financovanie sociálneho bonusu. Náklady na tento bonus určujú celkovú sumu, ktorú je potrebné vybrať prostredníctvom tohto finančného príspevku od elektroenergetických podnikov, ktoré ho musia znášať. Z toho vyplýva, že preskúmanie súladu povinnosti služby vo verejnom záujme, ktorú predstavuje sociálny bonus, s pravidlami smernice 2009/72 nemožno odlišovať od preskúmania finančného príspevku, ktorý predstavuje spôsob financovania sociálneho bonusu (pozri analogicky rozsudok z 10. novembra 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisia, C-449/14, EU:C:2016:848, body 67 a 68).

40 Z toho vyplýva, že povinnosť služby vo verejnom záujme, ktorú ukladá sociálny bonus, sa skladá z dvoch zložiek, a to jednak zo zníženia ceny elektrickej energie dodávanej niektorým zraniteľným odberateľom a jednak z finančného príspevku určeného na pokrytie nákladov na toto zníženie ceny, pričom obe tieto zložky sú neoddeliteľne prepojené.

41 V dôsledku toho treba konštatovať, že povinný finančný príspevok, o ktorý ide vo veci samej, keďže je neoddeliteľnou súčasťou povinnosti služby vo verejnom záujme týkajúcej sa sociálneho bonusu, patrí do pôsobnosti článku 3 ods. 2 smernice 2009/72.

42 V druhom rade treba pripomenúť, že podľa tohto ustanovenia, so zreteľom na príslušné ustanovenia Zmluvy o FEÚ, najmä na článok 106 ZFEÚ, členské štáty môžu podnikom fungujúcim v odvetví elektroenergetiky z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť, vrátane bezpečnosti

dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok, ako aj ochrany životného prostredia. Tieto povinnosti musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a pre elektroenergetické podniky Únie zaručovať rovnosť prístupu k národným spotrebiteľom.

43 V tejto súvislosti treba na úvod uviesť, že vzhľadom na to, že článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 a článok 3 ods. 2 smernice 2009/73 sú v podstate totožné a hlavným cieľom týchto dvoch smerníc je, ako uvádza Európska komisia, harmonizovať právny rámec ich príslušného regulovaného hospodárskeho odvetvia s cieľom zaručiť úplne otvorený a konkurenčný vnútorný trh, judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa tohto posledného uvedeného ustanovenia je uplatniteľná na uvedený článok 3 ods. 2 smernice 2009/72.

44 So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že hoci zásah štátu do stanovenia ceny za elektrickú energiu predstavuje prekážku pre dosiahnutie konkurenčného trhu s elektrickou energiou, tento zásah môže byť prípustný v rámci smernice 2009/72 v prípade, že sú splnené tri podmienky. Po prvé uvedený zásah musí sledovať cieľ, ktorým je všeobecný hospodársky záujem, po druhé musí dodržať zásadu proporcionality a po tretie povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré stanovuje, musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné a overiteľné, pričom musia zaručiť rovnosť prístupu elektroenergetických podnikov Únie k odberateľom (pozri analogicky rozsudky zo 7. septembra 2016, ANODE, C-121/15, EU:C:2016:637, bod 36, ako aj z 30. apríla 2020, Overgas Mrezhi a Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, bod 56).

45 Pokiaľ ide o túto poslednú podmienku, a to najmä požiadavku, podľa ktorej povinnosti služby vo verejnom záujme nesmú byť diskriminačné a ktorá jediná je predmetom prvej položenej otázky, článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 umožňuje uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme vo všeobecnosti „podnikom fungujúcim v odvetví elektroenergetiky“, a nie osobitne určitým podnikom. V tomto rámci systém určenia podnikov, ktoré majú povinnosti služby vo verejnom záujme, nemôže vylúčiť *a priori* žiadny z podnikov fungujúcich v odvetví elektroenergetiky. V dôsledku toho každé prípadné rozdielne zaobchádzanie musí byť objektívne odôvodnené (pozri analogicky rozsudky zo 7. septembra 2016, ANODE, C-121/15, EU:C:2016:637, bod 71, ako aj z 30. apríla 2020, Overgas Mrezhi a Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, bod 80).

46 Keďže povinnosť služby vo verejnom záujme týkajúca sa sociálneho bonusu sa vzťahuje na všetky elektroenergetické podniky, ktoré predávajú elektrickú energiu na španielskom trhu, finančná záťaž vyplývajúca z tejto povinnosti, ktorej cieľom je pokryť náklady na zníženie ceny elektrickej energie stanovené sociálnym bonusom, sa nedotýka všetkých týchto elektroenergetických podnikov, takže vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či rozlišovanie medzi podnikmi, ktoré musia znášať túto záťaž, a podnikmi, ktoré sú od nej oslobodené, je objektívne odôvodnené (pozri analogicky rozsudok z 30. apríla 2020, Overgas Mrezhi a Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, bod 82 a citovanú judikatúru).

47 V tejto súvislosti z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že vnútroštátny zákonodarca sa domnieval, že prevzatie týchto nákladov materskými spoločnosťami skupín spoločností alebo prípadne spoločnosťami, ktoré vykonávajú súčasne činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie, umožňuje, hoci aj nepriamo, rozdeliť toto zaťaženie medzi hlavné obchodné činnosti odvetvia elektroenergetiky a minimalizovať tak hospodárske dôsledky nákladov, ktoré predstavuje povinnosť služby vo verejnom záujme týkajúca sa sociálneho bonusu.

48 Vzhľadom na takto sledovaný cieľ rozdelenia uvedenej záťaže sa však vnútroštátny súd domnieva, že finančný príspevok, o ktorý ide vo veci samej, je diskriminačný, čím porušuje požiadavky článku 3 ods. 2 smernice 2009/72.

49 Podľa uvedeného súdu majú totiž niektoré zo spoločností, ktorých sa tento príspevok týka, veľmi malú špecifickú váhu v rámci celého španielskeho elektroenergetického odvetvia, zatiaľ čo od uvedeného príspevku sú oslobodené iné spoločnosti alebo skupiny spoločností, ktoré môžu mať lepšie postavenie na prevzatie tohto príspevku, a to buď z dôvodu ich obratu, alebo z dôvodu ich relatívneho významu v jednom z odvetví činnosti, alebo preto, že súčasne a spoločne vykonávajú dve z činností výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie.

50 V tejto súvislosti treba uviesť, že rozlišovacie kritérium zvolené vnútroštátnym zákonodarcom nie je objektívne odôvodnené, keďže v zásade vzhľadom na cieľ sledovaný týmto zákonodarcom, ktorý spočíva v rozdelení nákladov na sociálny bonus medzi hlavné obchodné činnosti v elektroenergetickom odvetví, musia všetky podniky, ktoré vykonávajú aspoň jednu z týchto hlavných činností, prispievať na financovanie takýchto nákladov.

51 Najmä z hľadiska takéhoto cieľa sa nezdá byť jasný rozdiel medzi spoločnosťami vykonávajúcimi tri činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie a spoločnosťami, ktoré vykonávajú iba túto poslednú uvedenú činnosť a jednu z ďalších dvoch činností, pokiaľ ide o ich schopnosť prevziať finančné náklady vyplývajúce zo sociálneho bonusu. V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že v rámci konania vo veci samej zástupca Administración del Estado (Štátna správa, Španielsko) uznal, že integrácia činností výroby a predaja elektrickej energie tiež podporuje synergie a úspory z rozsahu.

52 Za týchto podmienok, ako uvádza španielska vláda, hoci systém financovania sociálneho bonusu vedie k tomu, že viac ako 99 % jeho nákladov znáša päť najväčších subjektov na španielskom trhu s elektrickou energiou, nič to nemení na tom, že kritérium, ktoré si zvolil vnútroštátny zákonodarca na účely rozlíšenia medzi spoločnosťami, ktoré musia vo väčšom alebo menšom rozsahu prevziať uvedené náklady, a spoločnosťami, ktoré sú od týchto nákladov úplne oslobodené, vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu medzi jednotlivým spoločnosťami pôsobiacimi na tomto trhu, ktoré nie je objektívne odôvodnené.

53 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby náklady na povinnosť služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v dodávaní elektrickej energie určitým zraniteľným odberateľom za zníženú sadzbu, niesli výlučne materské spoločnosti skupín spoločností alebo prípadne spoločnosti, ktoré súčasne vykonávajú činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie, keďže toto kritérium, ktoré si zvolil vnútroštátny zákonodarca na účely rozlíšenia medzi spoločnosťami, ktoré musia prevziať uvedené náklady, a spoločnosťami, ktoré sú od týchto nákladov úplne oslobodené, vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu medzi jednotlivým spoločnosťami pôsobiacimi na tomto trhu, ktoré nie je objektívne odôvodnené.

O druhej otázke

54 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby bol systém financovania povinnosti služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v dodávaní elektrickej energie určitým zraniteľným odberateľom za zníženú sadzbu, zavedený bez časového obmedzenia a bez kompenzačného opatrenia.

55 V prvom rade treba určiť, či absencia časového obmedzenia systému financovania takejto povinnosti služby vo verejnom záujme porušuje zásadu proporcionality. Ako bolo pripomenuté v bode 44 tohto rozsudku, dodržiavanie tejto zásady patrí medzi podmienky umožňujúce pripustiť zásah štátu do stanovenia ceny za elektrickú energiu v rámci smernice 2009/72. Súdny dvor rozhodol, že tento zásah môže narušiť voľné stanovenie ceny iba v rozsahu striktne nevyhnutnom na dosiahnutie sledovaného cieľa všeobecného hospodárskeho záujmu, a teda počas obmedzeného časového obdobia. Z toho vyplýva pravidelné preskúmanie nevyhnutnosti uvedeného zásahu (pozri analogicky rozsudok z 20. apríla 2010, Federutility a i., C-265/08, EU:C:2010:205, body 33 a 35).

56 V tejto súvislosti prináleží vnútroštátnym súdom, aby preskúmali, či a v akom rozsahu je správny orgán podľa vnútroštátneho práva povinný pravidelne a dostatočne často preskúmavať nevyhnutnosť a spôsoby svojho zásahu do ceny elektrickej energie v závislosti od vývoja v odvetví elektroenergetiky (pozri analogicky rozsudok z 30. apríla 2020, Overgas Mrezhi a Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, bod 71).

57 Táto povinnosť pravidelného preskúmavania sa však týka iba nevyhnutnosti zásahu do cien elektrickej energie, ako aj spôsobov takéhoto zásahu. Netýka sa však systému financovania tohto opatrenia zásahu do cien, teda v tomto prípade sociálneho bonusu. Tento systém financovania totiž nepochybne predstavuje prvok neoddeliteľne spojený s opatrením zásahu do cien, ktorý však nemá samostatne vplyv na ceny elektrickej energie. Okrem toho práve účelom opatrenia zásahu do cien a nie uvedeného systému financovania je dosiahnutie cieľa všeobecného hospodárskeho záujmu, vzhľadom na ktorý treba overiť dodržanie zásady proporcionality v závislosti od vývoja odvetvia elektroenergetiky.

58 V dôsledku toho, hoci z odpovede na prvú otázku vyplýva, že systém financovania povinnosti služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v povinnosti dodávať elektrickú energiu za zníženú cenu, musí rešpektovať zásadu zákazu diskriminácie stanovenú v článku 3 ods. 2 smernice 2009/72, požiadavku vzťahujúcu sa na dodržiavanie zásady proporcionality, ktorá vyplýva z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa tohto ustanovenia, naopak nemožno vykladať v tom zmysle, že členské štáty sú povinné pravidelne a často preskúmavať takýto systém financovania.

59 V druhom rade, pokiaľ ide o absenciu kompenzačných opatrení, treba na jednej strane konštatovať, že článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 neobsahuje žiadnu zmienku o prípadnej povinnosti kompenzácie v prípade, keď členské štáty ukladajú elektroenergetickým podnikom povinnosti služby vo verejnom záujme na základe tohto ustanovenia. Na druhej strane podľa článku 3 ods. 6 smernice 2009/72 finančná kompenzácia, iné formy kompenzácie alebo exkluzívne práva, ktoré členský štát udeľuje na plnenie povinností ustanovených v odsekoch 2 a 3 tohto článku 3, sa poskytujú nediskriminačným a transparentným spôsobom.

60 Z článku 3 ods. 2 a 6 smernice 2009/72 tak vyplýva, že členské štáty nie sú povinné poskytnúť finančnú kompenzáciu, ak sa rozhodnú uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme podľa tohto článku 3 ods. 2 To isté nevyhnutne platí aj vtedy, keď ide o systém financovania týchto povinností, ktorý je, ako to vyplýva z preskúmania prvej otázky, súčasťou týchto povinností. V dôsledku toho absencia takejto kompenzácie v rámci systému financovania povinnosti služby vo verejnom záujme nie je sama osebe v rozpore s týmto posledným uvedeným ustanovením.

61 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bol systém financovania povinnosti služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v dodávaní elektrickej energie určitým zraniteľným odberateľom za zníženú sadzbu, zavedený bez časového obmedzenia a bez kompenzačného opatrenia.

O trovách

62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 3 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby náklady na povinnosť služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v dodávaní elektrickej energie určitým zraniteľným odberateľom za zníženú sadzbu, niesli výlučne materské spoločnosti skupín spoločností alebo prípadne spoločnosti, ktoré súčasne vykonávajú činnosti výroby, distribúcie a predaja elektrickej energie, keďže toto kritérium, ktoré si zvolil vnútroštátny zákonodarca na účely rozlíšenia medzi spoločnosťami, ktoré musia prevziať uvedené náklady, a spoločnosťami, ktoré sú od týchto nákladov úplne oslobodené, vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu medzi jednotlivým spoločnosťami pôsobiacimi na tomto trhu, ktoré nie je objektívne odôvodnené.**

2. **Článok 3 ods. 2 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bol systém financovania povinnosti služby vo verejnom záujme, ktorá spočíva v dodávaní elektrickej energie určitým zraniteľným odberateľom za zníženú sadzbu, zavedený bez časového obmedzenia a bez kompenzačného opatrenia.**

Podpisy